Ankenævnet for Forsikring

Den 3. november 2014 blev i sag nr. 85616:

xxxxxx xxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxx xxx
xxxx xxxxxxxxxx

mod

Gartnernes Forsikring GS
Struergade 24
2630 Taastrup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har retshjælpsforsikring i Gartnernes Forsikring GS. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at yde fuldt tilsagn om retshjælpsdækning til en afholdt skelforretning.

Selskabet har meddelt retshjælpsdækning til 50 % af omkostningerne forbundet med skelforretningen, men har afvist yderligere dækning med henvisning til, at 50 % af sagen vedrører klagerens erhvervsudøvelse.

Ved brev af 5/4 2013 til selskabet anmodede klagerens advokat om retshjælpsdækning til en afsluttet skelforretning. Selskabet afviste dækning ved brev af 25/4 2013 til klagerens advokat, men anmodede ham om fremsendelse af yderligere oplysninger i brev af 15/5 2013, og det blev bl.a. anført:

> ”I den forbindelse skal vi bede dig fremsende plantegninger over det eller de omtvistede skel.
>
> Vi skal dog allerede nu gøre opmærksom på, at retshjælpsforsikringen alene knytter sig til beboelsen, hvorfor der kun vil kunne ydes retshjælp til sager der har direkte forbindelse til beboelsen og området lige omkring, hvorimod de øvrige områder ikke er omfattet af retshjælpsdækningen, da der er tale om en momsregistreret landbrugsejendom.
>
> Derudover skal vi igen henlede opmærksomheden på ankenævnskendelse nr. 64.654, hvori nævnet udtaler, ’at udgifter til afsætning af skel som udgangspunkt ikke kan betragtes som sagsomkostninger i forsikringsbetingelsernes forstand’.

> På den baggrund må vi bede dig nærmere begrunde, hvorfor du mener vi i denne sag, bør betale udgifterne til landinspektøren for hans arbejde i forbindelse med afsætningen af det omtalte skel."

I brev af 21/5 2013 til selskabet anførte klagerens advokat bl.a.:

> "De skriver at retshjælpsforsikringen alene knytter sig til beboelsen. Nu falder det så heldigt at skelproblemet har drejet sig om skellet ved bygningerne, men jeg kan i øvrigt ikke se hvor der i forsikringsbetingelserne er belæg for Deres synspunkt. Der er i øvrigt heller ikke tale om en momsregistreret landbrugsejendom.
>
> Jeg ønsker ikke at redegøre for denne sag på baggrund af ankenævnskendelsen nr. 64654.
>
> En skelsætningsforretning består fra landinspektørens side af flere forskellige ting, herunder opmåling og afsætning af skel, hvilke udgifter er sagsomkostninger?. Jeg aner ikke om der i den påberåbte sag har været arbejde før eller efter selve skelsætningsforretningen som falder uden for sagsomkostningsbegrebet. Jeg tror at der i sagen har været et helt specielt problem, som ikke tydeligt fremgår af afgørelsen. Jeg har haft en del skelsætningsforretninger, men aldrig været ude for at man har skilt landinspektørens omkostninger ad i dækkede og ikke-dækkede omkostninger i forhold til retshjælpsdækning."

Ved brev af 9/7 2013 til klagerens advokat anmodede selskabet igen om yderligere oplysninger, og det fremgår bl.a.:

> "Omkostninger til en skelsætningsforretning er ikke omfattet af retshjælpsforsikringen med mindre skelsætningsforretningen har været brugt, til at løse en i øvrigt dækket tvist mellem de involverede parter.
>
> I den forbindelse skal vi venligst bede dig oplyse, om, der har været en tvist mellem din klient og naboen og i givet fald oplyse, hvori denne tvist bestod."

I brev af 6/8 2013 til selskabet anførte klagerens advokat bl.a.:

> "De skriver at De har noteret Dem at det afsatte skel ikke vedrører selve beboelsen. Hvordan kan et skel vedrøre beboelsen. Ejendommen er en helhed og beboelsen har ingen skel.
>
> Endvidere bemærkes at jeg ikke i forsikringspolicen eller forsikringsbetingelserne for retshjælpsforsikring kan finde belæg for at der skulle være begrænsninger i dækningsomfanget.
>
> Det er klart at retshjælpsforsikringen kun dækker hvis der er tale om en tvist. Det fremgår af landinspektørpapirerne at der har været en tvist og jeg har aldrig hørt om udførelse af en skelforretning, hvis der ikke var uenighed om skellet.
>
> Den konkrete uenighed i denne sag er beskrevet i udskriften af skelforretningen, som er fremsendt med min skrivelse af 5. april 2013."

I brev af 24/10 2013 til klagerens advokat meddelte selskabet tilsagn om retshjælpsdækning til 50 % af omkostningerne til skelforretning, idet det bl.a. er anført:

”Din klient er her i selskabet indtegnet som gårdejer, har tegnet erhvervsforsikringer for diverse bygninger samt løsøreforsikring for landbrugsløsøre herunder en traktor.
Ejendommen er ca. 6 ha., og den er registret som *en* landbrugsejendom og jorden er ifølge det oplyste delvist dyrket.

Som tidligere meddelt er ingen af de tegnede erhvervsforsikringer udvidet med retshjælp, hvorfor der kun er tegnet retshjælpsdækning i relation til den private beboelse.

Det følger af Michael Wiisbys ’Retshjælpsforsikring’ s. 108 - 111, at tvister vedrørende driftsbygninger og -arealer ikke berettiger til retshjælpsdækning på under den private beboelse, hvor man typisk dækker sager vedrørende selve beboelsen, prydhaven og indkørslen.

Da skellet på et mindre strækning går langs indkørslen til alle bygningerne, skal vi efter omstændighederne være indstillet på at dække 50% af omkostningerne til skelforretningen, dog med fradrag af selvrisiko, idet langt hovedparten af det afsatte skel vedrører arealer der må betragtes som driftsareal.”

I brev af 5/11 2013 til selskabet gjorde klagerens advokat bl.a. gældende:

”Det er mere end 20 år siden at der har været drevet nogen form for erhverv på ejendommen.

Der er tegnet villaforsikring med retshjælpsdækning på ejendommen.

Det er ikke korrekt refereret fra Michael Wiisbys bog. Der står ’Der kan enten være tale om en parcelhuslignende ejendom for hvilken der er tegnet almindelig husforsikring (incl. retshjælpsforsikring)’ Det er det der er tale om her.

Det hedder videre: ’eller en egentlig landbrugsejendom, for hvilken der er tegnet kombineret landbrugsforsikring inde - holdende bl.a. familieindboforsikring og bygningsforsikring.

Selvom man antager at den foreliggende forsikring er af denne art (hvilket bestrides), så dækker ’retshjælpsforsikringen på samme vilkår som retshjælpsforsikring i henhold til en almindelig (privat) hovedpolice, dog kun såfremt den tvist der søges retshjælpsdækning til, ikke har forbindelse med sikredes erhverv, (typisk landmand) eller såfremt tvisten i hvert fald i det væsentligste vedrører sikrede som privatperson’.

Min klient og dennes ægtefælle har ikke noget erhverv og der drives ingen form for erhverv på ejendommen. Der er som nævnt i Michael Wiisbyes bog tale om et tvist som min klient er blevet indblandet i, som almindelig lønmodtager/pensionist, boende i parcelhus.”

I klageskema af 7/1 2014 til nævnet er det bl.a. anført:

”Klageren er blevet inddraget i en skelsætningsforretning anlagt af naboen, som har medført at klageren skal betale en del af sagens omkostninger til landinspektøren, kr. 33.385,00 Selskabet har med skiftende begrundelser afvist at dække skaden i henhold til klagerens retshjælpsdækning. Det er således gjort gældende at omkostninger ved skelsætningsforretninger ikke er omfattet af retshjælpsdækningen og at der er tale om en landbrugsejendom.

Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)
At selskabet dækker klagerens omkostninger med fradrag af selvrisiko.”

Ved brev af 29/1 2014 til nævnet besvarede selskabet klagen, og det fremgår bl.a.:

> "Det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 3, stk. 1, at villaforsikringen for klagers beboelse ikke dækker tvister i forbindelse med erhvervsudøvelse, uanset om der er tale om hovederhverv, bierhverv eller hobbypræget erhverv.
>
> Klagers ejendom er en landbrugsejendom med et matrikuleret areal på ca. 5,9 ha ifølge BBR-oplysningerne.
>
> Udover villaforsikringen har klager tegnet bygningsforsikring for et fyrrum, 2 maskinhuse, en lade uden retshjælpsforsikring, en ansvarsforsikring for en traktor, og indtil 1. januar 2014 havde klager en landbrugsløsøreforsikring, der bl.a. dækkede 'Avl på rod' med en sum på ca. kr. 39.000,- samt maskiner m.m. med en sum på ca. kr. 444.000,-.
>
> Det fremgår af vedlagte luftfoto af klagers ejendom helt tydeligt, at en stor del af klagers ejendom bliver dyrket, og at området er så stort, at det ikke vil kunne sidestilles med en køkkenhave, hvor der kun dyrkes til eget forbrug.
>
> På baggrund af ovenstående er der vores holdning, at ejendommen må sidestilles med et landbrug, og da der kun er tegnet retshjælpsforsikring for beboelsen, er det typisk kun sager vedrørende selve beboelsen, prydhaven, adgangsvejen til ejendommen og lign., der er dækket, hvorimod tvister vedrørende driftsbygninger og arealer ikke er dækket, jf. Michael S. Wiisbye, 'Retshjælpsforsikringen', s. 109.
>
> Da en stor del af det i sagen omhandlede skel grænser op til netop det dyrkede areal, er det vores opfattelse, at denne del vedrører Klagers erhvervsudøvelse, uanset det måtte være af hobbypræget karakter. Hertil kommer, at den øvrige del af skellet kun i meget begrænset omfang vedrører selve beboelsen.
>
> Endelig skal vi for god ordens skyld gøre opmærksom på, at klagers advokat har returneret den fremsendte erstatning, hvorfor vi ikke mener, at vi skal betale renter af denne post."

I brev af 13/2 2014 til nævnet fremkom klagerens advokat med supplerende bemærkninger til sagen, og han gjorde bl.a. gældende:

> "Indledningsvis bemærkes, at jeg aldrig har gjort gældende, at klagers ejendom ikke er en landbrugsejendom. Ejendommen er i tingbogen noteret som landbrugsejendom.
>
> Ejendommen er ikke af min klient blevet benyttet som landbrugsejendom. Der er ingen besætning eller maskiner. En del af jorden har i mange år været udlånt til en nabo, som har dyrket den for at holde den fri for ukrudt. Det øvrige areal, som tydeligt fremgår af det fotografi, som forsikringsselskabet har fremsendt, har været udlagt med græs, som er blevet slået med en havetraktor, som er det eneste motoriserede redskab, min klient har haft.
>
> Det gøres gældende, at den tegnede forsikring er en villaforsikring, og det gøres gældende, at klager ikke har foretaget nogen form for erhvervsudøvelse hverken som hovederhverv, bierhverv eller hobbypræget erhverv. Klager er selvfølgelig ikke momsregistreret.
>
> Denne sag har givet klager anledning til at tage sine forsikringer op til revision og har i den forbindelse fået ophævet den nævnte landbrugsløsøreforsikring, fordi der hverken var 'avl på rod' eller maskiner til forsikring.

Forsikringsselskabet har henvist til Michael S. Wiisbye, 'Retshjælpsforsikringen', side 108 - 111 til støtte for sine synspunkter.

Jeg må imidlertid sige, at forfatteren nærmere går imod selskabets synspunkter og støtter mine.

Forfatteren skriver på side 9 om landbrugsejendomme: 'Der kan enten være tale om en parcelhuslignende ejendom, for hvilken der er tegnet almindelig husejerforsikring (incl. retshjælpsforsikring) eller en egentlig landbrugsejendom, for hvilken der er tegnet kombineret landbrugsindeholdende bl.a. familie/indboforsikring og bygningsforsikring'.

Så skriver forfatteren ikke mere om den 'parcelhuslignende' ejendom, for hvilken der er tegnet almindelig husejerforsikring. Det er sådan en ejendom, vi taler om I denne sag.

Forfatteren fortsætter så:
'I sidstnævnte tilfælde (dvs. den egentlige landbrugsejendom, min fremhævelse) dækker retshjælpsforsikringen på samme vilkår som retshjælpsforsikring i h.t. en almindelig (privat) hovedpolice, dog kun såfremt den tvist, der søges retshjælpsdækning til, ikke har forbindelse med den sikredes erhverv (typisk landmænd), eller såfremt tvisten i hvert fald i det væsentlige vedrører sikrede som privatperson.

Dækkede tvister vil typisk - men ikke udelukkende - vedrøre ejendommens private beboelse, prydhaven, adgangsvejen til ejendommen og lignende ...
Det vil sige tvister, som sikrede lige så vel kunne være blevet indblandet i, hvis han f.eks. som almindelig lønmodtager boede i et parcelhus. Tvister vedrørende driftsbygninger og -arealer vil derimod ikke berettige til retshjælpsdækning ....'

Det er min opfattelse, at denne sag skal anskues ud fra, at der som nævnt ovenfor, er tegnet almindelig husejerforsikring for en parcelhuslignende ejendom.

Det bestrides, at denne sag falder ind under den anden kategori (egentlig landbrugsejendom), men selv om Ankenævnet skulle lægge dette til grund, er det min opfattelse, at der alligevel er fuld retshjælpsdækning.

Sagen drejer sig ikke om driftsbygninger eller driftsarealer men et skel ned langs et græsbeklædt areal, som bliver slået og passet som have. Selskabet anfører i direkte strid med sin egen fotodokumentation, at 'en stor del af det i sagen omhandlede skel grænser op til netop det dyrkede areal.

Som dokumentation for, at klageren og dennes ægtefælle ikke har drevet nogen form for erhverv på ejendommen vedlægges årsopgørelser for klageren for årene 2007-2012 og for ægtefællen for årene 2009-2011. Parret indgik ægteskab i 2009."

I brev af 28/2 2014 til nævnet anførte selskabet bl.a.:

"Der er enighed om, at der er tale om en landbrugsejendom, og at der på en del af jordarealet er landbrugsafgrøder.

Det indtegnede og opmålte skel på det tidligere fremsendte måleblad grænser for en stor dels vedkommende op til det dyrkede areal.

Skelforretningen var i 2011, og landbrugsløsøreforsikringen er først opsagt pr. 1. januar 2014.

Endelig skal vi for god ordens skyld gøre opmærksom på, at man ikke er momspligtig, hvis omsætningen er under kr. 50.000,-."

Klagerens advokat fremkom med yderligere bemærkninger i brev af 6/3 2014 til nævnet, og det fremgår bl.a.:

"1. Der er tale om en ejendom der i tingbogen er noteret som en landbrugsejendom, men som ikke er benyttet som sådan, idet den alene er benyttet som beboelse for klageren.

Der er her tale om den type ejendom, som vurderingsmyndighederne rask væk omvurderer til beboelsesejendomme, benyttelseskode 1. Det dyrkede areal er så lille at det for klageren har været mere afgørende for hende at få jorden renholdt frem for at opnå en indtægt. Derfor har en del af jorden været udlånt vederlagsfrit til en nabo.

2. Det er direkte urigtigt når det anføres at skelstriden har angået den del der grænser op til det dyrkede areal. Det forholder sig direkte modsat, nemlig at striden har angået skellet fra …vej og mod øst indtil det punkt hvor skellet "knækker" og det dyrkede areal begynder.

3. At klageren har haft har haft en unødvendig og overflødig landbrugsløsøreforsikring i 3 år kan næppe have nogen betydning for denne sag. Hvis man med argumentet vil insinuere at klageren lyver når hun siger at hun ikke har haft maskiner til dyrkning af arealet og at hun ikke har dyrket arealet, bør man sige det lige rent ud således at klagerens udsagn kan dokumenteres.

4. Det er korrekt at man ikke skal momsregistreres ved omsætning under kr. 50.000,00 men eventuelle indtægter - uanset hvor små de måtte være - skal opgives til skattevæsenet. Som det fremgår af de fremsendte årsopgørelser har der ikke været nogen indtægter og ej heller nogen udgifter vedrørende ejendommen."

Det fremgår bl.a. af forsikringsbetingelserne:

"**§ 2 Hvilke tvister er dækket af retshjælpsforsikringen?**
1. Forsikringen dækker tvister, som er opstået i privatlivet, og som efter deres art vil kunne behandles af en domstol efter retsplejelovens regler om civile sager. Forsikringen dækker også tvister af denne art, som efter parternes aftale i stedet behandles ved voldgift.

2. Ved tvister forstås konkrete aktuelle konflikter, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilretligt søgsmål.
…
§ 3 Hvilke tvister er ikke dækket af retshjælpsforsikringen?
1. Tvister i forbindelse med erhvervsudøvelse. Ved erhvervsudøvelse forstås:

a) Tvister vedrørende sikredes selvstændige virksomhed, hvad enten der *er* tale om hovederhverv, bierhverv eller hobbypræget erhverv."

Nævnet er blevet forelagt en kopi af billeder af skellet og måleblad fra landinspektøren.

7. 85616

Nævnet udtaler

Det fremgår af sagen, at klageren og hendes ægtefælle bor på en landbrugsejendom på 5,9 hektar. I 2011 blev der afholdt en skelforretning, hvor skellet mellem klagerens ejendom og naboejendommen blev fastlagt af en landinspektør. Selskabet anerkendte i 2013 at meddele tilsagn om retshjælpsdækning til 50 % af omkostningerne forbundet med skelforretningen. Yderligere dækning blev afvist af selskabet med henvisning til, at denne del af tvisten var omfattet af undtagelsen om erhvervsudøvelse i forsikringsbetingelsernes § 3, stk. 1, litra a).

Selskabet har anført, at en stor del af klagerens ejendom er et dyrket areal, og at det omtvistede skel grænser op til dette areal. Selskabet har også anført, at klageren - udover en villaforsikring - indtil 1/1 2014 havde en landbrugsløsøreforsikring.

Klagerens advokat har anført, at klageren aldrig har udøvet landbrug på ejendommen, og at det dyrkede areal uden betaling er udlånt til en nabo, som holder arealet fri for ukrudt. Klagerens advokat har også gjort gældende, at den øvrige del af ejendommen er udlagt med græs, der slås med en havetraktor, som er det eneste motoriserede redskab på ejendommen, samt at det fremgår af årsopgørelserne, at der ikke er nogen indtægt fra ejendommen.

Nævnet har bl.a. lagt vægt på, at det af selskabet er ubestridt, at klageren ikke selv dyrker jorden på ejendommen, at klageren ikke modtager betaling for udlånet af arealet til naboen, at det af de fremsendte årsopgørelser fremgår, at klageren og hendes ægtefælle ikke har anden indkomst end deres pensioner, og at det af de fremsendte billeder og målebladet fremgår, at en stor del af det omtvistede skel grænser op til ejendommens udyrkede græsareal.

Herefter og på baggrund af sagens oplysninger i øvrigt finder nævnet, at selskabet ikke har godtgjort, at den anmeldte tvist og skelforretningen har forbindelse til klagerens erhvervsudøvelse. Nævnet finder derfor, at selskabet ikke har været berettiget til at meddele afslag på tilsagn om retshjælpsdækning til 50 % af sagen med henvisning til forsikringsbetingelsernes undtagelse om erhvervsudøvelse.

Nævnet har noteret, at klagerens advokat har returneret den af selskabet udbetalte erstatning på 50 % af skelforretningens omkostninger. Nævnet finder, at selskabet ikke er forpligtet til at udbetale renter af dette beløb.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Gartnernes Forsikring GS, skal anerkende, at omkostningerne til skelforretningen er dækket af retshjælpsforsikringen og opgøre og udbetale erstatningen i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne og betale renter i overensstemmelse med forsikringsaftalelovens § 24 af 50 % af omkostningerne forbundet med skelforretningen.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels